Европейски парламент
2024-2029

Комисия по правата на жените и равенството между половете

2024/2125(INI)

24.03.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно равенство между половете за 2025 г.
(2024/2125(INI))

Комисия по правата на жените и равенството между половете

Докладчик: Марко Вешлигай

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....11

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....16

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно равенство между половете за 2025 г.
(2024/2125(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид членове 2 и 3 от Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид членове 8, 10, 19, 79, 83, 153 и 157 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),

– като взе предвид членове 21 и 23 от Хартата на основните права на Европейския съюз,

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен и подписан от Парламента, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г., както и съобщението на Комисията от 4 март 2021 г., озаглавено „План за действие на Европейския стълб на социалните права“ (COM(2021)0102),

– като взе предвид Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените от 18 декември 1979 г.,

– като взе предвид Пекинската декларация и платформа за действие на ООН от 15 септември 1995 г. и резултатите от конференциите за нейния преглед,

– като взе предвид Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие от 21 октомври 2015 г. и заложените в нея цели за устойчиво развитие (ЦУР), по-специално ЦУР 5 „Постигане на равенство между половете и овластяване на всички жени и момичета“, както и свързаните с нея цели и показатели,

– като взе предвид Конвенцията на Международната организация на труда за равенството в заплащането от 29 юни 1951 г. и Конвенцията на Международната организация на труда относно насилието и тормоза от 21 юни 2019 г.,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Конвенцията от Истанбул) от 11 май 2011 г.,

– като взе предвид приетите от 1975 г. насам директиви на ЕИО и ЕС относно различни аспекти на равното третиране на мъжете и жените (Директива 79/7/ЕИО[1], Директива 86/613/ЕИО[2], Директива 92/85/ЕИО[3], Директива 2004/113/ЕО[4], Директива 2006/54/ЕО[5], и Директива 2010/41/ЕС[6]),

[1] Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 г. относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване, ОВ L 6, 10.1.1979 г., стр. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1979/7/oj.
[2] Директива 86/613/ЕИО на Съвета от 11 декември 1986 г. за прилагане принципа на равното третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, включително и в сектора на земеделието, както и за закрила на самостоятелно заетите жени по време на бременност и

– като взе предвид Директива (ЕС) 2019/1158 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета[7],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2022/2381 на Европейския парламент и на Съвета за подобряване на баланса между половете сред директорите на дружества, регистрирани на фондовата борса, и за свързаните с това мерки[8],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2023/970 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за укрепване прилагането на принципа на равно заплащане на жените и мъжете за равен труд или за труд с равна стойност чрез прозрачност в заплащането и механизми за прилагане[9],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашното насилие[10],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 година относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране и равните възможности на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите и за изменение на директиви 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС[11],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1712 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за изменение на Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него[12],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.)“, (COM (2020)0152).

– като взе предвид съвместното съобщение на Комисията и върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност от 25

майчинство, ОВ L 359, 19.12.1986 г., стр. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1986/613/oj.

[3] Директива 92/85/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки, ОВ L 348, 28.11.1992 г., стр. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/85/oj.

[4] Директива 2004/113/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените по отношение на достъпа до стоки и услуги и предоставянето на стоки и услуги, ОВ L 373, 21.12.2004 г., стр. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/113/oj.

[5] Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите, ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.

[6] Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, ОВ L 180, 15.7.2010 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/41/oj.

[7] ОВ L 188, 12.7.2019 г., стр. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

[8] ОВ L 315, 7.12.2022 г., стр. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj.

[9] ОВ L 132, 17.5.2023 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.

[10] ОВ L, 2024/1385, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

[11] ОВ L, 2024/1500, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj.

[12] ОВ L, 2024/1712, 24.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj.

ноември 2020 г., озаглавено „План за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP) III – амбициозна програма за равенство между половете и овластяване на жените във външната дейност на ЕС“ (JOIN(2020)0017), и придружаващия го съвместен работен документ на службите от 25 ноември 2020 г., озаглавен „Цели и показатели за определяне на рамката за изпълнение на Третия план за действие относно равенството между половете (2021 – 2025 г.)“ (SWD(2020)0284),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 март 2025 г., озаглавено „Пътна карта за правата на жените“ (COM(2025)0097),

– като взе предвид своята резолюция от 13 февруари 2019 г. относно враждебните реакции срещу правата на жените и равенството между половете в ЕС[13],

– като взе предвид своята резолюция от 28 ноември 2019 г. относно присъединяването на ЕС към Конвенцията от Истанбул и други мерки за борба с насилието, основано на пола[14],

– като взе предвид своята резолюция от 30 януари 2020 г. относно разликата в заплащането на жените и мъжете[15],

– като взе предвид своята резолюция от 23 октомври 2020 г. относно равенството между половете в рамките на външната политика и политиката на сигурност на ЕС[16],

– като взе предвид своята резолюция от 21 януари 2021 г. относно стратегията на ЕС за равенство между половете[17],

– като взе предвид своята резолюция от 21 януари 2021 г. относно преодоляването на неравенството между половете в областта на цифровите технологии: участие на жените в цифровата икономика[18],

– като взе предвид своята резолюция от 11 февруари 2021 г. относно бъдещи предизвикателства пред правата на жените в Европа: повече от 25 години от Пекинската декларация и платформата за действие[19],

– като взе предвид своята резолюция от 10 юни 2021 г. относно насърчаване на равенството между половете в рамките на образованието и професионалното развитие в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ)[20],

[13] ОВ C 449, 23.12.2020 г., стр. 102.
[14] ОВ C 232, 16.6.2021 г., стр. 48.
[15] ОВ C 331, 17.8.2021 г., стр. 5.
[16] ОВ C 404, 6.10.2021 г., стр. 202.
[17] ОВ C 456, 10.11.2021 г., стр. 208.
[18] ОВ C 456, 10.11.2021 г., стр. 232.
[19] ОВ C 465, 17.11.2021 г., стр. 160.
[20] ОВ C 67, 8.2.2022 г., стр. 137.

– като взе предвид своята резолюция от 24 юни 2021 г. относно положението със сексуалното и репродуктивното здраве и правата в тази област в ЕС във връзка със здравето на жените[21],

– като взе предвид своята резолюция от 16 септември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно определянето на основаното на пола насилие като нова област на престъпност по смисъла на член 83, параграф 1 от ДФЕС[22],

– като взе предвид своята резолюция от 14 декември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно борбата с насилието, основано на пола: кибернасилие[23],

– като взе предвид своята резолюция от 15 декември 2021 г. относно равенството между жените и мъжете в Европейския съюз през периода 2018 – 2020 г.[24],

– като взе предвид своята резолюция от 10 март 2022 г. относно плана за действие на ЕС относно равенството между половете (GAP) III [25],

– като взе предвид своята резолюция от 3 май 2022 г. относно постигането на икономическа независимост на жените чрез предприемачество и самостоятелна заетост[26],

– като взе предвид своята резолюция от 5 юли 2022 г. към общи европейски действия в областта на грижите[27],

– като взе предвид своята резолюция от 5 юли 2022 г. относно бедността сред жените в Европа[28],

– като взе предвид своята резолюция от 1 юни 2023 г. относно сексуалния тормоз и оценка на движението #МеТоо[29],

– като взе предвид соята резолюция от 11 април 2024 г. относно включването на правото на аборт в Хартата на основните права на ЕС[30],

– като взе предвид препоръката си от 19 декември 2024 г. до Съвета относно приоритетите на ЕС за 69-ата сесия на Комисията на ООН за положението на жените[31],

– като взе предвид доклада от 25 ноември 2024 г. на Агенцията на ЕС за основните права, Евростат и Европейския институт за равенство между половете, озаглавен „Проучване на ЕС относно насилието, основано на пола: значими резултати“,

---

[21] ОВ C 81, 18.2.2022 г., стр. 43.
[22] ОВ C 117, 11.3.2022 г., стр. 88.
[23] ОВ C 251, 30.6.2022 г., стр. 2.
[24] ОВ C 251, 30.6.2022 г., стр. 23.
[25] ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 150.
[26] ОВ C 465, 6.12.2022 г., стр. 54.
[27] ОВ C 47, 7.2.2023 г., стр. 30.
[28] ОВ C 47, 7.2.2023 г., стр. 2.
[29] ОВ C, C/2023/1224, 21.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1224/oj.
[30] ОВ C, C/2025/1279, 13.3.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
[31] Приети текстове, P10_TA(2024)0075.

– като взе предвид Индекса за равенство между половете за 2024 г., публикуван от Европейския институт за равенство между половете на 10 декември 2024 г.,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи,

– като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете (A10-0000/2025),

А. като има предвид, че правото на равно третиране е основно право, признато в Договорите[32] и в Хартата на основните права, и е от съществено значение за бъдещото му развитие;

Б. като има предвид, че равенството между половете е основна ценност на ЕС, основно право и ключов принцип на Европейския стълб на социалните права, както и съществено условие за напредък;

В. като има предвид, че насилието, основано на пола, все още е широко разпространено явление в световен мащаб, включително в ЕС, и има тежки последици за жертвите и обществото;

Г. като има предвид, че всеки в ЕС има право на достъп до най-високите стандарти на физическо и психично здраве;

Д. като има предвид, че различията на пазара на труда и липсата на справедливи условия на труд и безопасност за работничките продължават да бъдат разпространени в целия ЕС и съществуващата разлика в заплащането на жените и мъжете до голяма степен е последица от системното подценяване на работата, извършвана в сектори, в които преобладават жените; като има предвид, че следователно въпросът за „равното заплащане за труд с равна стойност“ трябва да бъде решен, за да се преодолее разликата в заплащането на жените и мъжете;

Е. като има предвид, че нововъзникващите цифрови технологии са рисков фактор за равенството между половете и биха могли да затвърдят и задълбочат съществуващите модели на неравенство между половете, дискриминацията и насилието срещу жени и момичета;

Ж. като има предвид, че в целия ЕС отговорностите за полагане на грижи се изпълняват непропорционално от жени и това допринася за неравенствата;

З. като има предвид, че изследванията показват, че жените са недостатъчно представени във всички равнища на вземане на икономически и политически решения в световен мащаб и че постигането на равенство между половете в политическия живот е далечна перспектива;

И. като има предвид, че много жени и уязвими групи, включително хора с увреждания, хора в неравностойно социално-икономическо положение, расово

[32] Член 2 и член 3, параграф 3 от ДЕС, членове 8, 10, 19 и 157 от ДФЕС и членове 21 и 23 от Хартата на основните права на ЕС.

обособени лица, хора от етнически, малцинствен или мигрантски произход, възрастни хора и ЛГБТИК+ лица, са изправени пред неравенства и дискриминация в ЕС;

Й. като има предвид, че пътната карта за правата на жените потвърждава неотклонния ангажимент на ЕС за гарантиране и постигане на напредък в областта на равенството между половете и правата на жените, като очертава принципите и дългосрочната визия за напредък, на които ще разчита стратегията за равенство между половете за периода след 2025 г.;

1. призовава Комисията да представи амбициозна стратегия за равенство между половете за периода 2026 – 2030 г. с конкретни, осезаеми законодателни и незаконодателни мерки в ключовите области, посочени по-долу;

Насилие, основано на пола

2. призовава Комисията да определи насилието, основано на пола, като нова област на престъпност, посочена в член 83, параграф 1 от ДФЕС, с цел ефективна борба с всички форми на насилие срещу жени и момичета, което представлява едно от най-широко разпространените нарушения на основните права в ЕС;

3. настоятелно призовава Комисията да признае убийствата на жени за отделно престъпление;

4. призовава Комисията да наблюдава и насърчава бързото транспониране на Директива (ЕС) 2024/1385 относно борбата с насилието над жени и домашното насилие и да представи своята препоръка относно предотвратяването на вредните практики срещу жени и момичета;

5. призовава Комисията да предложи законодателство на ЕС за криминализиране на изнасилването въз основа на липсата на съгласие; отново заявява, че изнасилването е не само нарушение на основните права и телесната автономност на жените, но и форма на сексуална експлоатация на жени и момичета;

Всеобхватно здравеопазване, съобразено с равенството между половете

6. настоятелно призовава Комисията да гарантира всеобщ достъп до съобразено с равенството между половете здравеопазване за жените и момичетата;

7. призовава Комисията да разгледа на равнището на ЕС пречките пред достъпа до здравеопазване за жените в цялото им многообразие;

8. призовава Комисията да гарантира пълен и равен достъп до услуги в областта на сексуалното и репродуктивното здраве, включително правото на безопасен и законен аборт, за жените и момичетата в цялото им многообразие;

Равенство между половете и овластяване на жените в сферата на труда

9. призовава Комисията да наблюдава и насърчава бързото транспониране на директивите относно адекватните минимални работни заплати[33], прозрачността на заплащането[34] и жените в управителните съвети[35];

10. настоятелно призовава Комисията да разработи насоки, даващи възможност за определяне и сравнение на „стойността на труда“ в целия ЕС, и бързо да създаде неутрални по отношение на пола инструменти и критерии за оценка на работните места с цел по-добро оценяване и по-справедливо възнаграждение за работата, извършвана в сектори, в които преобладават жените;

Правата на жените и равенството между половете в образованието, обучението и цифровата сфера

11. настоятелно призовава Комисията да гарантира приобщаващ по отношение на пола достъп до всички равнища на образование и да разработи висококачествени стандарти за образователни материали, които да насърчават равенството между половете и премахват свързаните с пола стереотипи, включително насърчаването на всеобхватно сексуално образование и съгласие;

12. призовава Комисията да разработи и приеме политика на нулева толерантност в цифровата среда по отношение на всички форми на насилие, основано на пола, вредно поведение и послания, които възпрепятстват и дискредитират изразяването на жените и момичетата онлайн и офлайн, и да даде приоритет на превантивните мерки и гаранциите във всички области на цифровата политика;

Съчетаване на личния и професионалния живот

13. призовава Комисията да развие Европейската стратегия за полагането на грижи във всеобхватен Европейски пакт за полагането на грижи, който да разполага с обвързващи законодателни и финансови инструменти за инвестиране в достъпни, финансово приемливи и висококачествени услуги за грижи за деца и дългосрочни грижи;

14. подчертава необходимостта от стремеж към равнопоставеност между печелещите възнаграждение и полагащите грижи в ЕС и от преразглеждане и адаптиране на целите от Барселона в това отношение, както и от по-нататъшно развитие на мерките относно отпуска по майчинство и отпуска по бащинство с цел постигане на по-голямо равновесие между половете по отношение на отговорностите за полагане на грижи;

Равно представителство и политическо участие

15. настоятелно призовава Комисията да прилага законодателни квоти по пол и списъци, използващи система с редуване, за всички избори въз основа на

[33] Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз (ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).
[34] Директива (ЕС) 2023/970.
[35] Директива (ЕС) 2022/2381.

равенството между половете и да гарантира институционално равенство между половете на всички равнища на вземане на решения;

Феминистка външна политика

16. призовава Комисията да насърчава външна политика, политика на сигурност, търговия и развитие, която да дава приоритет на равенството между половете, като следва принципа на права, представителство и ресурси;

Борба с движенията, насочени срещу равенството между половете

17. настоятелно призовава Комисията да разработи всеобхватен инструмент за наблюдение и противодействие на отстъплението от демокрацията и отстъплението от правата на жените, които са неразривно свързани, и да гарантира, че равенството между половете продължава да бъде приоритет в целия ЕС;

Междусекторни средства за постигане на равенство между половете

18. отново заявява, че всички усилия за постигане на напредък в областта на равенството между половете трябва да се полагат при пълно зачитане на принципите на интерсекционалност и интегриране на принципа на равенство между половете;

19. призовава Комисията да гарантира и доразвие прилагането на интегрирането на принципа на равенство между половете в своите структури, методи и инструменти и да гарантира, че перспективата за равенство между половете е интегрирана във всички предложения на Комисията, включително във всички бюджетни процедури;

20. настоятелно призовава Комисията да използва и доразвие интерсекционалността като междусекторен принцип в новата стратегия за равенство между половете;

°

° °

21. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Равенството между половете е една от **основните ценности** на Европейския съюз наред с правата на жените; те са незаменима и неделима част от правата на човека. Те представляват основата и целта на върховенството на закона на национално, европейско и международно равнище, както и най-подходящите и важни показатели за здравето и устойчивостта на нашите демокрации.

В настоящия геополитически контекст и в глобалните процеси сега е по-важно от всякога да се представи **амбициозна програма за правата на жените и равенството между половете**, поради което настоящият доклад идва в решаващ момент за Европейския съюз. Новата европейска стратегия за равенство между половете за периода след 2025 г. трябва да поддържа стандартите, определени през предходните години, и да бележи напредък с всеобхватен стремеж към постигане на **равенство между половете на всички равнища и във всички области за всички лица без дискриминация**. Освен това чрез новата стратегия трябва да се предприемат **решителни действия за прилагане на приетото преди това законодателство**.

Новата стратегия ще дойде в момент, когато движенията, насочени срещу равенството между половете и демокрацията са във възход, и текстът, който ще бъде предложен от Комисията, трябва да **отразява ясна институционална ангажираност и конкретни ангажименти за защита и по-нататъшно развитие на рамката за равенство между половете и по този начин за запазване на нашата демокрация**. Няма демокрация без равно и категорично участие и ангажираност на жените и момичетата, а тези, които се стремят да разрушат институционалната ни рамка, атакуват правата на жените. Тези програми са взаимосвързани и като такива изискват **реакция на европейско равнище**. Тази реакция трябва да се прояви във всички области на политиката, на всички равнища, с ясно **интегриране на принципа на равенство между половете** в нашата работа.

Днешният свят се промени значително от времето, в което беше приета последната стратегия за равенство между половете[1], и новите области трябва да бъдат разгледани по подходящ начин: от насилието и тормоза срещу жени и момичета в цифровата сфера и сферата на труда до необходимостта от изграждане на мир чрез феминистка външна политика и защита на сексуалното и репродуктивното здраве и права, включително достъпа до безопасен и законен аборт, като основни права на човека. Трябва също така да включим **междусекторен подход** в нашите политики, тъй като сме наясно, че определени групи, например жените мигранти, ЛГБТИК лицата, жените от ромски произход, жените с увреждания в ЕС, са изправени пред множество пресичащи се форми на дискриминация. От нас зависи да се справим с тях по подходящ и бърз начин.

Наскоро представената **пътна карта за правата на жените**[2] е стъпка в правилната посока, в която се признават много въпроси, пред които сме изправени днес, когато става въпрос за правата на жените, но трябва да се направи крачка напред в рамките на новата стратегия за равенство между половете с **конкретни, законодателни и незаконодателни мерки**, насочени към създаване на общество с действително равенство между половете.

[1] ОВ C 364, 28.10.2020 г., стр. 77 – 86.
[2] Съобщение на Комисията, озаглавено „Пътна карта за правата на жените“ (COM(2025)97 final).

Съгласно определението на Европейския институт за равенство между половете **насилието, основано на пола**, е всеки вид насилие, обусловено от пола на дадено лице – от физическо до емоционално, финансово и репродуктивно, и докато всеки може да бъде жертва на насилие, основано на пола, жертвите са предимно жени[3]. Последният тематичен фокус на индекса за равенство между половете[4] се отнася конкретно до основаното на пола насилие и данните показват, че 31 % от жените в ЕС са били подложени на физическо и/или сексуално насилие от 15-годишна възраст насетне. Това показва, че въпреки че в ЕС е постигнат напредък в законодателната и незаконодателната област[5], **основаното на пола насилие** продължава да бъде едно от ключовите предизвикателства, които възпрепятстват истинско равенство между половете в обществото, все още е широко разпространено в целия Съюз и че трябва да бъде разгледано допълнително на европейско равнище и ясно **определено като престъпление в ЕС**. Последните данни показват, че прилагането на съществуващото законодателство, например **Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие**, е неотложен въпрос и трябва да бъде наблюдавано и добре ръководено. Необходимо е също така да се преформулират и доразвият някои аспекти на предишната законодателна работа, например основаните на съгласие определения, **добавянето на изнасилването към списъка на престъпленията в ЕС, както и признаването на убийството на жени за престъпление, различно от убийството**, но също така да се подчертаят някои от по-малко известните категории на насилието, основано на пола, например акушерско насилие и отказ от грижи за извършване на аборт. Бихме искали също така да видим напредък по препоръките за предотвратяване на вредни практики.

Всеки в Европейския съюз има право на достъп до **най-високите стандарти на физическо и психично здраве** и при определянето и прилагането на всички политики и дейности на Съюза[6] трябва да се гарантира **високо равнище на закрила на човешкото здраве**. Правото на достъп до здравеопазване е залегнало в принцип 16 от Европейския стълб на социалните права и в плана за действие насърчаваме държавите членки да се справят с неравнопоставеността в здравеопазването. Индексът за равенство между половете показва бавен напредък в областта на равенството между половете в здравеопазването, като делът на жените и мъжете, които възприемат здравето си като много добро или добро, намалява в две трети от държавите членки, а във връзка с много условия, чувствителни към пола и социалния пол, няма достатъчно научни изследвания, финансиране и ресурси, включително приоритизиране[7].

Сексуалното и репродуктивното здраве и права (СРЗП) са един от важните въпроси в дискусията относно правата на човека и са неразривно свързани с ползването на основното право на здравеопазване, както и с постигането на равенство между половете и премахването на основаното на пола насилие. Телесната автономност на дадено лице и правото му да взема решения за своето тяло и живот е абсолютната предпоставка за

[3] https://eige.europa.eu/gender-based-violence
[4] Индекс за равенството между половете за 2024 г.: борба с насилието срещу жени, преодоляване на неравенството между половете, публикуван през 2025 г.
[5] Например приемането на Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие и присъединяването на ЕС към Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени („Конвенцията от Истанбул“).
[6] ОВ C 326, 26.10.2012 г., стр. 391 – 407.
[7] Европейски институт за равенство между половете (2025 г.), „Фактор за въздействие: разглеждане на основните етапи и възможностите за равенство между половете в ЕС“, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург (предстои публикуване).

постигане на равенство между половете. Нарушенията на СРЗП представляват нарушения на правата на човека. Всички предизвикателства, свързани със СРЗП, пред които са изправени държавите членки, представляват общи европейски предизвикателства и това е въпрос, свързан с правата на човека, както и със здравето, който трябва да бъде решен чрез единен подход. Световната здравна организация (СЗО) признава необходимостта от всеобщ достъп до сексуално и репродуктивно здраве като компонент на правото на здравеопазване. Стремим се да разполагаме със стратегия за равенство между половете, която да гарантира всеобщ достъп до всеобхватно, съобразено с възрастта и основано на факти образование в областта на сексуалността и взаимоотношенията, набор от висококачествени, достъпни и финансово приемливи съвременни противозачатъчни методи и консумативи, консултации по семейно планиране, лечение на плодовитостта и информация относно контрацепцията, както и безплатни, безопасни и законни грижи за извършване на аборт.

Положението на европейския **пазар на труда** изисква спешен и всеобхватен подход, за да се преодолеят съществуващите неравенства. Една на всеки три жени в ЕС няма платена работа и по-голямата част от работните места на непълно работно време в Съюза се заемат от жени. Работата на жените традиционно е подценявана, а половата сегрегация все още е значителна, като жените са свръхпредставени в по-малко печеливши сектори. **Овластяването на жените в сферата на труда** е решаваща стъпка що се отнася до социално и икономическо развитие, и е предпоставка за силна конкурентоспособна икономика. Поради това бързото транспониране на **Директивата за прозрачността в заплащането** е от съществено значение, като се акцентира върху търсенето на начини за разширяване на нейния обхват. Освен това трябва да се прилага както **Директивата относно адекватните минимални работни заплати**, така и **Директивата относно жените в управителните съвети**. В настоящия доклад се отчита, че основната причина за разликата в заплащането на жените и мъжете е системното по-ниско заплащане в секторите, в които преобладават жените (грижи, здравеопазване, образование, търговия на дребно) в сравнение със заплатите в секторите, в които преобладават мъжете, което също така води до това, че тези сектори не са привлекателни за мъжете, а това засилва вредните норми и стереотипи. Съществува спешна нужда за разработване на насоки, даващи възможност за определяне и сравнение на „стойността на труда“ в целия ЕС, и за създаване на неутрални по отношение на пола инструменти и критерии за оценка на работните места с цел по-добро оценяване и по-справедливо възнаграждение за работата, извършвана в сектори, в които преобладават жените. Трябва да се разгледа въпросът за безопасността на работното място както в работните пространства, така и в контекста на дистанционната работа.

Образованието и обучението са от съществено значение за равенството между половете и за способността на всеки да се адаптира към промените на пазара на труда, а висшето образование е от жизненоважно значение за качествените възможности за работа. В Европейския съюз хоризонталната и вертикалната полова сегрегация в образованието продължава да съществува към момента и е в ущърб на равенството между половете. Поради това предоставянето на пълен и безпрепятствен достъп до образование, обучение и подкрепа за участието на жените в образованието в областта на НТИМ и във всички други области и кариери са от решаващо значение. Изчислено е, че в ЕС има 8 милиона специалисти в областта на информационните и комуникационните технологии, но само 17 % от тях са жени. В световен мащаб едва

22 % от специалистите в областта на изкуствения интелект са жени. Значението на тези теми и свързаните с тях работни места нараства и трябва да гарантираме, че жените няма да бъдат изоставени и че цифровата сфера е безопасна за тях, включително при разглеждането на въпроса за алгоритмите и други настоящи инструменти. Като осъзнаваме, че настоящата структура на частна собственост и ключовите участници в големите онлайн платформи създадоха онлайн свят, вреден за правата на жените и равенството между половете, трябва да сме в състояние да се справим с този проблем и да защитим всички жени и момичета в целия ЕС. Освен това мъжете трябва да бъдат насърчавани да навлязат в сектори, в които преобладават жените, чрез по-добри условия на труд и справедливо заплащане. Новата стратегия за равенство между половете трябва да разработи рамка, която ще създаде безопасни пространства за момичетата и момчетата да учат, образоване на родителите и учителите относно свързаните с пола стереотипи и създаване на положителни ролеви модели за жени и мъже феминисти.

Отговорностите за полагане на грижи за деца и други зависими лица са значително ограничение за участието на жените на пазара на труда. Неплатеното полагане на грижи не позволява на около 7,7 милиона жени в ЕС да участват на пазара на труда спрямо само 450 000 мъже. На равнище домакинство неравномерното разпределение на неплатения труд по полагане на грижи между жените и мъжете ограничава равното участие на жените в работната сила и професионалното им развитие. Тази ситуация е вредна за постигането на наистина справедлива рамка за **равновесие между професионалния и личния живот** и новата стратегия трябва да разгледа тези въпроси. Нашата цел е да работим за постигане на модела на равнопоставеност между печелещите възнаграждение и полагащите грижи в обществото. Поради това трябва внимателно да наблюдаваме, оценяваме и ако е необходимо, да доразвием **Директивата относно равновесието между професионалния и личния живот**, но също така е необходимо да предложим **Европейски пакт за полагането на грижи**, основан на европейската стратегия за полагането на грижи, с обвързващо законодателство и финансиране на равнището на ЕС. Жените поемат тежестта на грижите в различни категории и трябва да изравним условията на конкуренция на европейско равнище.

Групите с разнообразен състав вземат по-добри, по-приобщаващи и по-устойчиви решения. Само решенията, които отчитат мнението на всички, са подходящи за проправяне на пътя за по-добро бъдеще за всички и **жените на ръководни длъжности** са ключови ролеви модели и спомагат за оформянето на рамката за равнопоставено бъдеще. Трябва да преодолеем пропуските в процеса на вземане на решения на политическо и икономическо равнище, като същевременно преодолеем институционалните неравенства, които не позволяват на жените да реализират пълния си потенциал.

Във времена на нарастващи глобални конфликти и несигурност **външната политика и политиката на сигурност на ЕС трябва да бъдат феминистки**, като правата на жените и равенството между половете е един от хоризонталните принципи и ключови цели. Във външните ни политики трябва да сме в състояние да отразим мисия за укрепване на мира и една от предпоставките за това е равното участие на жените на лидерски позиции и жените заинтересовани страни. Програмата за насърчаване и защита на правата на жените, както и подкрепата за жените активисти, преподаватели и лидери в зоните на конфликт трябва да бъдат приоритет във всички стратегии на ЕС за

реагиране на конфликти, както и във всички инструменти и механизми за реагиране при кризи. Принципът на права, представителство и ресурси трябва да се прилага за всички външни дейности на ЕС.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В съответствие с член 8 от приложение I към Правилника за дейността докладчикът декларира, че в хода на изготвяне на проекта на доклад е получена информация от следните субекти или лица:

Субект и/или лице
European Parliamentary Forum for Sexual & Reproductive Rights
The International Planned Parenthood Federation (IPPF) European Network
Center for Reproductive Rights
European Women's Lobby
Foundation for European Progressive Studies (FEPS)
European Institute for Gender Equality
B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran.
Fertility Europe
Center for Women Victims of War (ROSA)
The Directorate-General for Justice and Consumers (DG JUST) of the European Commission
European Trade Union Confederation (ETUC)
European Public Service Union (EPSU)

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.

Когато физически лица са идентифицирани в списъка по име, по функция или и по двете, докладчикът декларира, че на съответните физически лица е представено Съобщение за защита на данните № 484 на Европейския парламент (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), в което се определят приложимите условия за обработването на техните лични данни и правата, свързани с това обработване.